

SIA "AMECO",
Zāliša iela 5-26, Rīga LV-1039,
Reģ. Nr. 40103806969

2024. gada 02. maijā.

SUGU UN BIOTOPU AIZSARDZĪBAS JOMAS EKSPERTA ATZINUMS

par projekta "Aktīvās atpūtas zonas izveide pie Braila ielas 13 (zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 01000920037; 01001270776; 01000920101)," iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, iespējamo ietekmi uz ūdensobjektu paredzētās apsaimniekošanas darbības ietvaros, kā arī iespējamo ietekmi uz apkārtnējiem ūdensobjektiem.

Atzinums sagatavots, balstoties uz 2010. gada 30. septembra Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 925 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”, kas izdoti saskaņā ar „Sugu un biotopu aizsardzības likuma” 4. panta 17. punktu.

Šis atzinums tiks sniegts par stāvošiem ūdeņiem un bezmugurkaulniekiem.

Pētāmā teritorija:

Ezers atrodas Rīgas rajonā, Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Juglas ezers ir viens no lielākajiem ezeriem Rīgā. Vidējais dziļums ir 1.7 metri, bet maksimālais dziļums - 5.0 metri (avots: ezeri.lv). Juglas ezera spoguļa platība ir 570 ha. Ezera krasti ir lēzeni. 1968.g. Juglas iztekā uzceltas slūžas - regulators, lai regulētu ezera ūdens līmeni palu laikā un aizsargātu no jūras sālsūdens ieplūdes ezerā. Pašlaik slūžas ir demontētas. Ezerā atrodama 1 sala (Sudrabsaliņa), ar kopējo platību 0.02 ha.

Juglas ezers uzņem Lielās Juglas, Mazās Juglas un Piķurgas upju, kā arī tiešā sateces baseina ūdeņus, bet novada caur Juglas upi uz Ķīšezera un tālāk uz Rīgas jūras līci (avots: SIA Geo Consultants, 1999). Jūras uzplūdu un atplūdu rezultātā notiek ūdenslīmeņu izmaiņas un ūdens masu pārvietošanās visā Ķīšezera - Baltezera un Juglas ezera hidrografiskajā sistēmā, kā vienā, tā otrā virzienā.

Teritorijas apsekojums: Juglas ezera apsekojums paredzamās darbības vietā veikts 2024. gada 24. aprīlī, laika apstākļi – apmācies, vējains, vēss +9°C. Apsekošanas laiks no 18:10 līdz 19:30. Apsekojums veikts veģetācijas sezonas sākuma laikā.

Apsekojot teritoriju, izmantota maršruta metode, veikta paredzamās darbības vietas un tās apkārtnes apskate. Papildus veikta fotofiksācija, zoobentosa un ūdensaugu paraugu ievākšana ar skrāpi un Ekmaņa tipa gruntssmēlēju.

Atzinuma pasūtītājs: SIA "AMECO", Zāliša iela 5-26, Rīga LV-1039, Reģ. Nr. 40103806969.

Apsekošanas vieta: Juglas ezers, pie Braila ielas 13 (zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 01000920037; 01001270776; 01000920101).

Atzinuma sniegšanas mērķis: apsekojums veikts Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta būvprojekta izstrādes procesam, lai novērtētu plānoto Juglas ezera labiekārtošanas darbu – peldvietas, laipas un pieejas pandusa izbūves iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, iespējamo ietekmi uz apsaimniekojamo ūdensobjektu, kā arī iespējamo ietekmi uz apkārtējiem ūdensobjektiem.

Teritorijas statuss: paredzētās darbības teritorija neietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Īss paredzētās darbības apraksts:

Rīgas domes Mājokļu un vides departaments plāno veikt pludmales zonas labiekārtošanas darbus Juglas ezerā, pašvaldībai piekritīgā zemē un tai pieguļošajā ezera daļā, lai izveidotu aktīvās atpūtas zonu (peldvieta, laipa un pieejas panduss). Lai nokļūtu līdz pludmalei un laipai ir paredzēta zig-zag veida pieejas pandusa izveide, kas būs piemērots cilvēkiem ar īpašām vajadzībām – nobrauktuve līdz 5 grādu slīpumam, margas ar taktilajiem marķējumiem, kontrastkrāsas izmantošana objektu izcelšanai. Laipa ir neregulāras formas, ar vairākām vietām, kur paredzēts nokāpt (cilvēkiem ar invaliditāti tiks paredzēta iespēja izmantot automatizētu nolaišanas iekārtu), lai peldētos. Tērauda laipas koka seguma tālākais punkts ezerā no laipas izbūvēšanas vietas ir 26.5 m attālumā. Laipas platums piekrastes zonā ir 16 m. Laipas kopējā platība ir 177.75 m². Laipas balstu tips – tērauda skrūvpāļi.

Darbu gaitā plānots izņemt dūņas visā laipas izbūves teritorijā, pielietojot mehānisko padziļināšanas metodi – REMU tipa sijāšanas kausu ar dubļusūkni. Izņemto dūņu vietā tiks aizvietota ar smalku smilti. Dūņas tiks novadītas piekrastes zonā, virs tauvas joslas. Dūņu uzglabāšanas zona ezera pusē tiks norobežota ar valni, lai izvāktais materiāls neietek atpakaļ ezerā. Pēcāk dūņas tiks izmantotas ezeram pieguļošā zemes gabala reljefa ieplakas aizpildīšanai un augsnes kārtas izlīdzināšanai, bet uzlabošanai - tiks iesēts zālājs, savukārt nošķīrotie nogrimušie zari un citi nevajadzīgi priekšmeti vai materiāli tiks izvesti uz atkritumu poligonu.

Atpūtas zonas izveidei tiks izmantoti videi draudzīgi materiāli – tērauds, koks.

Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts: Apsekota Juglas ezerā paredzamās darbības vieta. Pie apsekotās darba zonas var piekļūt pa asfaltētu ceļu, pēc kā jākāpj lejā no nogāzes pa betonētām kāpnēm. Darbības zona izvietota pašvaldībai piekritīgos zemes gabalos. Ezeru pētāmās teritorijas vietā ieskauj lēzeni krasti, kas apauguši ar niedrēm. Krasta malā ir nogāze, kuras augšpusē ir apbūvēta teritorija – asfaltēti ceļi un daudzīvokļu mājas. Ezera krasta nogāze aug krūmi un atsevišķi koki un dižkoki.

Ezera grunts ir dūņaina. Niedru apauguma masīvā ir atrodami daudz rupja detrīta, kas sastāv pārsvara no niedrēm. Vidējais dziļums paraugu ņemšanas vietās ir no 0.2 m līdz 1.5 m.

Ņemot vērā, ka veģetācijas sezona ir tikai sākuma stadijā, augu audzes vēl ir nabadzīgā sastāvā. Apsekotajā ezera daļā piekrastē konstatēts liels daudzums virsūdens augu audžu, kas galvenokārt sastāvēja no parastās niedres *Phragmites australis* (lielākoties pagājušā gada nokaltušie salmi) un mazāk pārstāvēts grīslis *Carex* sp., ļoti nelielos daudzumos tika

konstatēta platlapu cemere *Sium latifolium*. Visā apsekotajā teritorijā grunts ir blīvi pārklāta ar dūņām un nogrimušām niedru atliekām.

Zoobentosa stāvoklis paredzētās darbības teritorijā: Analizējot zoobentosa faunastisko sastāvu tika konstatēti 10 organismu taksoni. Pēc taksonu daudzveidības dominēja *Hydrachnidia* (ūdensērces) – 3 sugas. Pārējās grupas pārstāvji no 1 līdz 2 sugām.

Analizējot zoobentosa kā zivju barības bāzi, jāsecina, ka paraugošanas vietā dominē viendienītes *Ephemeroptera* ($0,8 - 10,8 \text{ g/m}^2$) kuru pamatsastāvu veido *Caenis horaria* un sānpeldes *Amphipoda* ($0,7 - 2,1 \text{ g/m}^2$). Jāatzīmē, ka analizējot zoobentosu kā barības bāzi aprēķinos tika ņemti bentosa organismi ar indivīda svaru, kas ir mazāks par 1,0 g. Organismi ar lielāku indivīdu svaru barībā praktiski netiek izmantoti. Paredzētajā darba izstrādes vietā vidējā biomasa ezerā ir $9,90 \text{ g/m}^2$, kas zoobentosu novērtē kā bagātu. Biomasas rādītāji norāda, ka veicamie darbi zivju barības daudzumu ezerā neietekmēs un tā paliks iepriekšējā stāvoklī. Zoobentosa daudzveidība ir labvēlīga zivju barības bāzei, jo dominējošās zoobentosa grupas tiek izmantotas kā zivju barība.

Izņemot ūdens augu un dūņu slāni, uz brīdi radīsies neapdzīvots laukums, bet zoobentosa organismi ir ļoti kustīgi un ātri to apdzīvos. Praktiski paliks tās pašas ezeram raksturīgās sugas. Ņemot vērā, ka kopējais izstrādes laukums ir neliels (aptuveni 0,016 %) salīdzinot ar ezera platību (570 ha), tad ekosistēmas nostabilizēšanās notiks ātri un bentosa organismi būs pieejamāki zivīm.

Gan ūdensaugu, gan zoobentosa sugu sastāvs raksturīgs eitrofām – barības vielām bagātām ūdenstilpēm. Izpētes teritorijā konstatētās sugas ir Latvijā plaši izplatītas un bieži sastopamas.

Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas: plānotās darbības teritorijā īpaši aizsargājamās sugas nav konstatētas.

Konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi: vadoties pēc projekta "ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija Latvijā" ietvaros iegūtajiem rezultātiem, kas pieejami DAP dabas datu pārvaldības sistēmā "OZOLS", ezers atbilst ES aizsargājamam biotopam 3150_1 *Eitrofi ezeri ar ieģrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju*. Arī apsekošanas laikā ezers atbilst aizsargājamā biotopa kritērijiem.

Datu pārvaldes sistēmā „OZOLS” norādīts, ka Z virzienā ~ 100 m attālumā no apsaimniekošanas darbu veicamās zonas ir izveidots mikroliegums Lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* saglabāšanai. Veicamie apsaimniekošanas darbi neietekmēs negatīvi mikrolieguma stāvokli un nemainīs tajā esošo dzīvotņu piemērotību minētajai bezmugurkaulnieku sugai, jo netiek skarti koki, kurus varētu izmantot par dzīvotni.

Tuvu paredzētās darbības vietai, ir reģistrēts valsts nozīmes aizsargājams dižkoks – papele *Populus* spp. ar ID Nr. 338986, kā arī vairāki potenciālie dižkoki jeb koki, kas pārsniedz 90% no dižkoka izmēriem. Lai gan koki projekta realizācijā netiks ietekmēti (cirsti, zāģēti, vai bojāta sakņu sistēma), ir nepieciešams lūgt ārborista viedokli par plānotā pieejas pandusa izbūves ietekmi uz pieguļošajā teritorijā esošajam dižkokam, kā arī potenciālajiem dižkokiem.

Apdraudošie faktori: Veicot apsaimniekošanas pasākumus ezerā, ir ieteicams izvākt materiālu (dūņas, ūdensaugus u.c.) aizvākt no piekrastes zonas, lai mazinātu izraktā materiāla ieplūšanu atpakaļ ezerā un nerastos uzduļķojums un bagātināšanās ar biogēniem elementiem. Virsūdens augi jānovieto ārpus tauvas joslas. Darba gaitā izsmelto dūņu izvietošanai jāparedz krasta zonā ezera pusē izveidot grunts valni, lai izslēgtu izņemto dūņu ieplūdi atpakaļ ezerā.

Secinājumi un nosacījumi:

1. Plānotās darbības teritorija atbilst ES aizsargājamam biotopam 3150_1 *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju*
2. Plānotās darbības teritorijā nav konstatētas īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas.
3. Plānotie Juglas ezera apsaimniekošanas darbi neradīs negatīvu ietekmi uz Juglas ezera ekoloģisko stāvokli un dzīvotnēm tajā, kā arī neizmainīs biotopa statusu.
4. Paredzētās darbības apjomi ir nelieli (aptuveni 0,016 % no ezera platības), tādēļ ezera apsaimniekošanas darbi neradīs negatīvu ietekmi uz apkārtējiem ūdensobjektiem.
5. No ezera izņemtais materiāls jāizvāc no ezera un jānovieto ārpus tauvas joslas, lai tas netiktu ieskalots atpakaļ ezerā. Darba gaitā izsmelto dūņu izvietošanai jāparedz krasta zonā ezera pusē izveidot grunts valni, lai izslēgtu izņemto dūņu ieplūdi atpakaļ ezerā.
6. No ezera izņemtās dūņas tiks izmantotas ezeram pieguļošā zemes gabala reljefa ieplakas aizpildīšanai un augsnes kārtas izlīdzināšanai, bet uzlabošanai - tiks iesēts zālājs, savukārt nošķīrotie nogrimušie zari, niedres un citi nevajadzīgi materiāli tiks izvesti uz atkritumu poligonu.
7. Juglas ezera zivju barības bāze ir pietiekoši liela salīdzinot ar ezera vidējo biomasu (9,90 g/m²). Tādēļ, izņemot ūdensaugus un dūņas nelielā ezera teritorijā, neradīsies negatīva ietekme uz zoobentosa biomasas krājumiem.
8. Attīrot piekrasti no blīvajām niedru audzēm, zivju mazuļiem būs vieglāk piekļūt barības bāzei, jo blīvi saaugušās audzēs zivju mazuļi nelabprāt dzīvo vai iet baroties.

Atzinums sagatavots un parakstīts uz 7 lapām 2 eksemplāros.

Atzinumam pievienoti 2 pielikumi (1.pielikums – foto materiāls; 2.pielikums – kartogrāfiskais materiāls, izdrukā no Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS).

Ekspertīzi veica:

Arkādijs Poppels

Sugu un biotopi aizsardzības jomas eksperts

Eksperta sertifikāta Nr. 149, izsniegts Dabas aizsardzības pārvaldē, eksperts tiesīgs sniegt atzinumus par biotopu grupām: tekoši saldūdeņi un stāvoši saldūdeņi; sugu grupu: bezmugurkaulnieki (22.04.2016. – 09.05.2024.).

Tālr. 26893177, apoppels@hotmail.com

Diāna Štrausa

Sugu un biotopi aizsardzības jomas eksperte

Eksperta sertifikāta Nr. 193, izsniegts Dabas aizsardzības pārvaldē, eksperts tiesīgs sniegt atzinumus par biotopu sugu grupu: bezmugurkaulnieki (07.09.2022. – 06.09.2027.).

Tālr. 22366768, dpoppela@gmail.com

Izmantotā literatūra

SIA Geo Consultants (1999). Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. 95 lpp.

Portāls www.ezeri.lv

1. pielikums

Juglas ezera apsekojamā teritorija pie pašvaldībai piekritīgās zemes (kad. apz. 01000920037.), kur paredzēta aktīvās atpūtas zonas izveide.

Skats uz Juglas ezeru veicamajā darbības zonā, kur redzams biezs dūņu slānis.

Skats uz Juglas ezera krastu veicamajā darbības zonā (kreisā puse).

Skats uz Juglas ezera krastu veicamajā darbības zonā (labā puse).

Potenciālā dūņu un izvākto ūdens augu novietošanas zona.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS

1:10 000

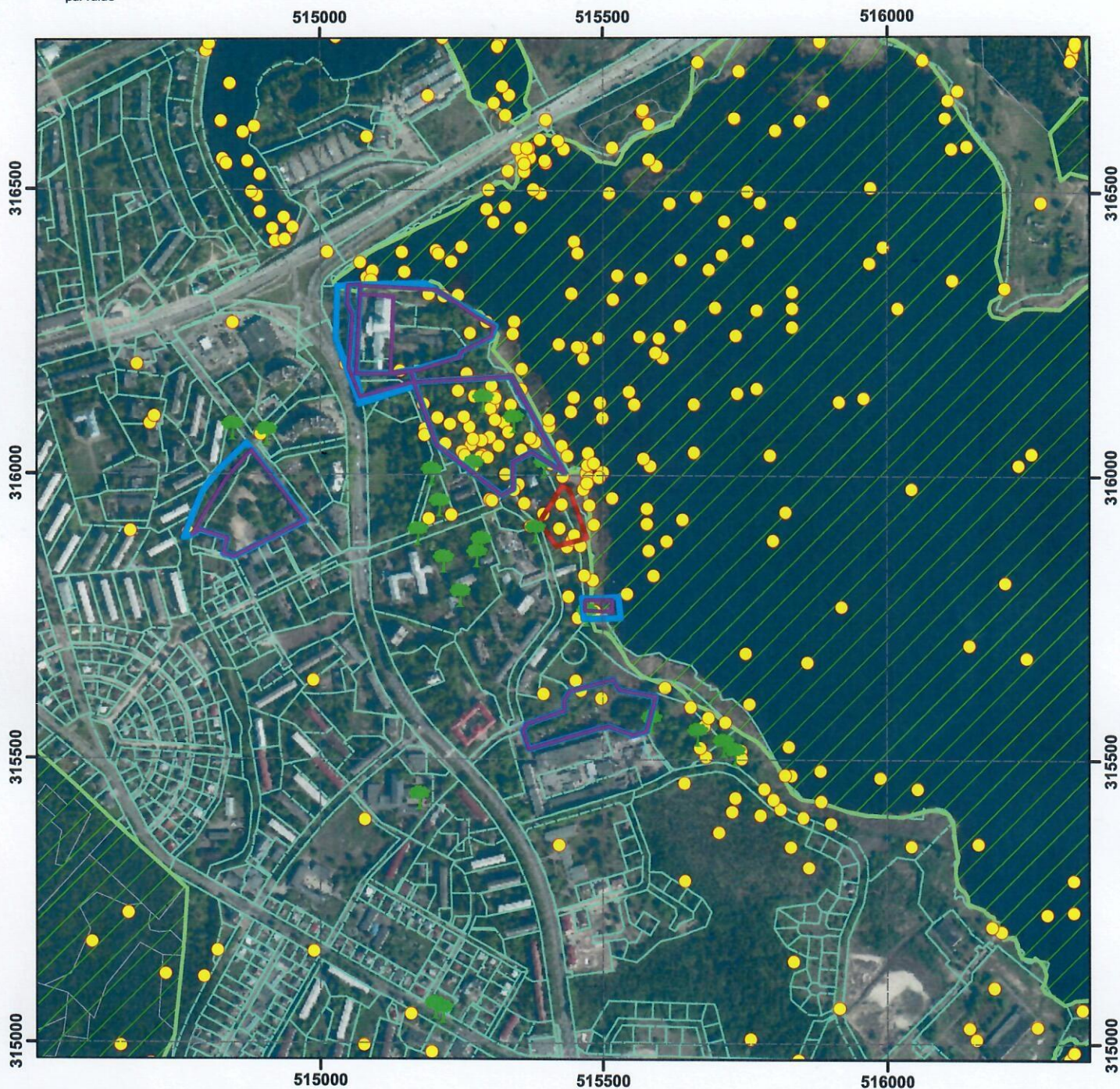
EIROPAS SAVIENĪBA

ERAF

ERAFS REĢIONĀLAJAI
ATVĒRĪBAS FONDAM

IEGULDĪJUMS
TAVĀ
NĀKOTNĒ

Apzīmējumi

Paredzētās darbības vieta	Sugu dzīvotnes (punkti)	Nogabali
Izpētes teritorija	Sugu dzīvotnes (laukumi)	Zemes vienības
Dižkoks	ĪA Biotopi	bufferLV_forcache
Mikroliegumi		
Mikroliegumu buferzonas		

0 0,125 0,25 0,5 km

Izmantoti: Ortofotokarte mērogā 1:10 000 © Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, (2008)
Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati, 2017. gads